

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/23/2021
Identifikačné číslo spisu: 7120010472
Dátum vydania rozhodnutia: 08.12.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7120010472.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom 8. decembra 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného E. E. pre prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, o dovolaní obvineného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/73/2020, z 3. decembra 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného E. E. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice I, sp. zn. 5T/19/2020, zo 17. júna 2020 bol obvinený E. E. uznaný za vinného zo spáchania prečinu všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, pre skutok podrobne rozvedený vo výrokovej časti rozsudku Okresného súdu Košice I.

Za to bol menovanému uložený podľa § 285 ods. 2, § 56 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona peňažný trest vo výške 500 (päťsto) eur. Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona súd ustanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona bol obvinenému uložený aj trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 2 (dva) roky.

Súd prvého stupňa podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal s nárokom na náhradu škody poškodenú Mgr. W. X., poškodenú T. a poškodenú Y., na civilný proces.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolaní obvineného E. E. i prokurátorky Okresnej prokuratúry Košice I rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/73/2020, z 3. decembra 2020 tak, že obe odvolania zamietol podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné.

Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal obvinený E. E. prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodu, že: „Bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku]“.

Obvinený v dovolaní argumentoval v podstate nasledovne:

„Obžalovanému bol uložený trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel, a to za spáchaný trestný čin, pri ktorom nevedol žiadne motorové vozidlo. Obžalovaný vychádzal z motorového vozidla v postavení už nie ako vodič, keďže vozidlo malo v danom momente vypnutý motor a obžalovaný vozidlo nevedol, ale ako osoba konajúca nad rámec vedenia vozidla. V zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu (R 23/1963), účelom trestu zákazu činnosti je zabrániť páchatelovi vo vykonávaní činnosti, pri ktorej sa dopustil TČ a tým mu zabrániť, aby taký čin v budúcnosti opätovne spáchal. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že účelom trestu zákazu činnosti je predovšetkým zabrániť opakovaniu trestného činu, a preto je jeho uloženie úplne odôvodnené najmä vtedy, keď páchatel vyvolá trestným činom v doprave pochybnosť o svojej spoľahlivosti alebo spôsobilosti viesť motorové vozidlo. (Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6To/40/2020, z 11. novembra 2020). Podľa komentára k Trestnému zákonu (Jozef Čentíš a kol. str. 122): ‚Zákon len vo všeobecnosti taxatívnym spôsobom vymedzuje činnosti, ktoré môžu byť predmetom trestu a konkrétne vymedzenie činnosti je úlohou súdu, s ohľadom na okolnosti prípadu, resp. s prihliadnutím na osobu páchatel'a. Nie je nevyhnutnou podmienkou, aby súd zakázal výkon takej činnosti (zamestnania, povolania alebo funkcie), v súvislosti s výkonom ktorej sa páchatel' dopustil trestnej činnosti, osobitne pokiaľ konkrétne okolnosti prípadu a najmä funkcia generálnej prevencie trestu si uloženie trestu zákazu činnosti budú vyžadovať. Súd tak napr. môže uložiť trest zákazu výkonu zamestnania v štátnej alebo verejnej službe páchatel'ovi, ktorý bol odsúdený pre TČ podplácania.‘ V zmysle vyššie citovaného komentára, účelom trestu zákazu činnosti je teda zabrániť páchatel'ovi vo vykonávaní tej činnosti, pri ktorej sa dopustil spáchania trestného činu, a tým mu aj zabrániť páchanie takéhoto trestného činu v budúcnosti. Obžalovanému by sa tak mohla jedine zakázať špecializovaná činnosť, ktorá by mala povahu technického opravovania motorových vozidiel, keďže ku skutku došlo počas vykonávania opravárenskej činnosti v motore vozidla, pri vypnutom motore bez toho, aby obžalovaný viedol vozidlo, preto nemožno uložiť trest zákazu činnosti spočívajúcu vo vedení všetkých druhov motorových vozidiel.

V zmysle § 2 zákona č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov: ‚Prevádzkou vozidla v cestnej premávke na účely tohto zákona je akékoľvek možné použitie vozidla v cestnej premávke.‘ V čase konania obžalovaného, ktoré sa mu kladie za vinu, nebolo vozidlo používané v cestnej premávke. Vozidlo bolo odstavené s vypnutým motorom. Aj to podporuje argument, že uloženie zákazu činnosti viesť motorové vozidlá je neprípustné, keďže obžalovaný v okamihu daného konania nevedol vozidlo, nepoužíval ho v cestnej premávke a vykonával servisný úkon na vozidle. V danom prípade vozidlo bolo odstavené a obžalovaný (vodič) vypol motor vozidla. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že za prevádzku motorového vozidla treba považovať aj výkony potrebné na údržbu vozidla. V danom prípade však nemožno hovoriť o údržbe vozidla ako takej. Nešlo o obvyklý, resp. bežný úkon. Za ideálnych okolností by bola daná závada odstránená príslušným odborne zdatným servisným pracovníkom. V prípade, ak by malo byť vozidlo v prevádzke v prípade akýchkoľvek úkonov potrebných na údržbu, znamenalo by to, že aj v prípade, ak by daná závada bola odstraňovaná v servise kvalifikovanými pracovníkmi, vozidlo by bolo v prevádzke. Preto nemožno uvedené chápať generálne a v danom prípade nešlo o vedenie vozidla. Konanie obžalovaného, ktoré viedlo ku skutku kladeného mu za vinu, nesúviselo s vedením vozidla. Dôvodom bol už vo svojej podstate servisný zásah zo strany obžalovaného, na ktorý bol vyzvaný zo strany dispečingu. V konaní súd I. inštancie odôvodňoval trest zákazu činnosti aj tým, že ‚obžalovaný porušením dôležitých povinností vyplývajúcich z jeho povolania ako vodiča mestskej hromadnej dopravy preukázal svoju nespôsobilosť vykonávať činnosť vodiča, na ktorú je potrebné osobitné oprávnenie ...‘. Je potrebné poukázať na to, že podľa súdu obžalovaný preukázal svoju nespôsobilosť vykonávať činnosť vodiča, na ktorú je potrebné osobitné oprávnenie. Avšak dané oprávnenie sa vyžaduje na vedenie vozidla, pričom ak hovoríme o potrebe odbornej spôsobilosti na získanie vodičského oprávnenia, hovoríme o znalosti a zvládnutí pravidiel cestnej premávky a vedení vozidla“.

V ďalšom obvinení citoval paragrafy § 73 ods. 1, § 74 ods. 1, § 79 ods. 1, § 91 ods. 6 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obvinený argumentoval aj nasledovne: „V prípade, ak by daný ‚servisný zásah‘ vykonávala kvalifikovaná osoba zo servisu, nepotrebovala by na danú opravu osobitné oprávnenie na činnosť vodiča, pretože vodičské oprávnenie skupiny D sa nevzťahuje aj na opravu vozidla. Preto ani zásah obžalovaného, v dôsledku ktorého došlo ku skutku, nebol vykonávaný v rámci daného vodičského oprávnenia, ale mimo neho. Na opravu vozidla sa nevyžaduje vodičské oprávnenie. A teda za predpokladu, že by daný úkon vykonával servisný pracovník a došlo by následne k predmetnému skutku, takejto osobe by z logiky veci nemohol byť uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. Tdo 460/2016-32, z 13. júla 2013: ‚K zákazu vedenia motorových vozidiel možno, vo všeobecnosti, uviesť, že v rámci formulácie ‚zákaz vedenia motorových vozidiel‘ sa zabráňuje páchatelom, ktorí sa dopustili protiprávneho konania (priestupku alebo trestného činu), aby sa dopúšťali ďalšej takej nedovolennej činnosti. Jeho zmyslom je preto dočasne vyradiť takú osobu z možnosti, okrem iného, vykonávať činnosť, ktorá bola nielen zakázaná, ale ku ktorej je potrebné osobitné povolenie či oprávnenie. Pri zákaze vedenia motorových vozidiel ide o vodičské oprávnenie, bez ktorého nie je dovolené viesť motorové vozidlo. Dôvodom je najmä to, že pre ovládanie motorového vozidla je nutné mať potrebné znalosti, ktoré nie je možno získať bez predchádzajúcej prípravy a zloženia skúšky‘. Práve s ohľadom na tieto skutočnosti je nutné posudzovať, v každom konkrétnom prípade či činnosť vykonávaná páchatelom, ktorému bol uložený zákaz vedenia motorových vozidiel, má vo svojom materiálnom obsahu takú povahu, ktorá vykazuje charakter činnosti, ktorá mu bola zakázaná. Vždy je preto potrebné zvažovať hlavne skutočnú povahu konania, pre ktoré sa trestné konanie vedie, teda v čom zásadne pozostáva činnosť konkrétnym rozhodnutím páchatelovi zakázaná. Z týchto hľadísk je potrebné posudzovať aj prípady, v ktorých obvinený uvedie do pohybu motorové vozidlo, ktorého následná jazda je podmienená inou než jeho motorickou silou. V danom prípade bola vytvorená tlačéním troch osôb do zadnej časti vozidla. Boli to ľudia, ktorých sila musela najskôr toto vozidlo uviesť do pohybu, a potom ho aj naďalej (tlačéním zozadu a z boku) v tomto pohybe udržiavať. Úloha obvineného tu spočívala len v tom, že pri chôdzi vedľa vozidla toto vozidlo na vozovke udržiaval v potrebnom smere otáčaním jeho volantu (obvinený išiel vedľa vozidla a cez okienko korigoval smer pohybu vozidla otáčaním volantu). Takýto spôsob vedenia či ovládania vozidla nie je možné považovať za jeho vedenie, ktoré má na mysli zákaz činnosti viesť motorové vozidlo, pretože uvedeným spôsobom vytváranie pohybu vozidla na vozovke nielen obvinený, ale aj ďalšie tlačiace osoby, zabezpečovali svojou vlastnou silou a tiež takto určovali jeho smer aj rýchlosť. Aj napriek tomu, že takáto činnosť by mohla byť vo všeobecnom zmysle považovaná za ‚vedenie‘ takéhoto vozidla, nie je možné ju zlučovať s pojmom ‚vedenie‘, ktoré bolo obvinenému zakázané rozhodnutím, pretože v rozhodnutí uvedený zákaz nemal za účel obvinenému zákaz manipulovať na pozemnej komunikácii s nepojazdným vozidlo jeho tlačéním za využitia aj inej ľudskej sily, aby sa mohlo vôbec pohybovať, ale zmyslom uvedeného zákazu činnosti bolo neumožniť obvinenému viesť motorové vozidlo za využitia ich motorických schopností a parametrov, t. j. pohonnej jednotky. Nemožno teda za zakázanú činnosť považovať akékoľvek nakladanie s motorovým vozidlo, ale len také jeho ovládanie, ku ktorému sú nutné schopnosti, ktoré sú potrebné k tomu, aby motorové vozidlo mohlo byť uvedené do pohybu za využitia jeho motorickej schopnosti. Obžalovaný má za to, že uvedené rozhodnutie je priamo aplikovateľné na tento prípad, keďže ani tlačenie vozidla pri ovládaní jeho riadiacej jednotky, volantu Najvyšší súd Českej republiky nepovažoval za riadenie motorového vozidla. Obžalovaný rovnako tak nemohol riadiť motorové vozidlo v čase, kedy sa nachádzal za týmto vozidlom a v momente kedy toto vozidlo stálo na mieste, preto aj uložený trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel nesúvisí s materiálnym obsahom spáchaného skutku a nemôže byť obžalovaný potrestaný takým druhom trestu, ako je trest zákazu činnosti na vedenie všetkých druhov motorových vozidiel ktorý so spáchaným skutkom vôbec nesúvisí“.

Obvinený navrhol, aby dovolací súd rozhodol, že uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/73/2020, z 3. decembra 2020 a konaním ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku porušený zákon v neprospech obvineného, keď mu bol v zmysle § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložený trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu dvoch rokov. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku aby napadnutý rozsudok v napadnutej časti a jemu predchádzajúce konanie vrátane rozsudku Okresného súdu Košice I zo 17. júna 2020, sp. zn.

5T/19/2020, zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Košice I prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadрила prokurátorka nasledovne:

„Je potrebné uviesť, že ku skutku došlo z dôvodu, že odsúdený ako vodič vystúpil z autobusu bez toho, aby zabezpečil autobus, v ktorom sa nachádzali cestujúci, proti pohybu použitím parkovacej brzdy, resp. použitím zakladacích klinov. Táto povinnosť je vodičovi uložená ustanovením § 24 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z.: „Je vodič, ktorý sa chce vzdialiť od vozidla tak, že nebude môcť okamžite zasiahnuť povinný urobiť také opatrenia, aby vozidlo nemohlo ohroziť bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a aby ho nemohla neoprávnene použiť iná osoba. Ak je vozidlo povinne vybavené zariadením proti neoprávnenému použitiu, vodič je povinný ho použiť. Vodič motorového alebo jazdnej súpravy povinne vybavených zakladacími klinmi je povinný ich použiť, ak treba zabezpečiť vozidlo alebo súpravu proti pohybu“. Je preto zrejmé, že povinnosti vodiča nesúvisia len s priamym vedením motorového vozidla, ako sa mylne domnieva odsúdený, že po vypnutí motora už končia povinnosti vodiča, ale aj so zabezpečením vozidla po jazde, tak aby sa vozidlo nemohlo samovoľne pohnúť. Keďže obvinený nespĺnil vyššie uvedenú dôležitú povinnosť uloženú mu ako vodičovi zákonom, ktorá súvisí s vedením vozidla (zabezpečenie vozidla po jazde), bolo uloženie trestu zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel opodstatnené.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby dovolací súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie odsúdeného odmietol“.

Na vyjadrenie prokurátorky reagoval obvinený takto:

„Podľa prokurátora odsúdený ako vodič autobusu, v ktorom sa nachádzali cestujúci, z neho vystúpil bez zabezpečenia autobusu proti pohybu použitím parkovacej brzdy, resp. použitím zakladacích klinov v zmysle § 24 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Podľa prokurátora je zrejmé, že povinnosti vodiča nesúvisia len s priamym vedením motorového vozidla, ako sa mylne domnieva odsúdený, že po vypnutí motora už končia povinnosti vodiča, ale aj so zabezpečením vozidla po jazde tak, aby sa vozidlo nemohlo samovoľne pohnúť. Keďže podľa prokurátora obžalovaný nespĺnil vyššie uvedenú dôležitú povinnosť uloženú mu ako vodičovi zákonom, bolo uloženie trestu zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel opodstatnené. Práve naopak, takto uložený trest zákazu činnosti nebol uložený opodstatnene. Zakladací klin je súčasťou povinnej výbavy iba pri vozidlách s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou prevyšujúcou 3,5 t a prípojného vozidla s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou prevyšujúcou 750 kg. Pri motorovom a prípojnom vozidle s troma a viacerými nápravami, jednonápravovom prívese s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou prevyšujúcou 750 kg a návесе sú najmenej dva zakladacie klíny. Ako aj z uvedeného vyplýva, zakladací klin nie je súčasťou povinnej výbavy pri vozidlách do 3,5 t. Vzhľadom na uvedené ako aj skutkový dej, ktorý sa obžalovanému kladie za vinu, teda nevyplýva skutočnosť, že by obžalovaný nebol spôsobilý na vedenie vozidiel nižšej kategórie, resp. napr. takej, na ktorú sa vyžaduje vodičské oprávnenie typu B. Pre daný prípad by bola oveľa vhodnejšia formulácia napr. v zmysle rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 1T/105/2012, zo 6. septembra 2012, kedy ten za prečin usmrtienia rozhodol takto: „Podľa § 61 ods. 2 Trestného zákona súd obvinenému ukladá trest zákazu činnosti viesť lesné kolesové traktory (vozidlá vyžadujúce vodičské oprávnenie na skupinu „T“) na dobu 2 (dva) roky“. Takto absolútne určito koncipovaný zákaz je jednoznačne spravodlivejší a primeranejší, keďže ku skutku kladenému obžalovanému za vinu došlo v súvislosti s osobitnou kategóriou motorového vozidla, pri ktorej sú oveľa náročnejšie a prísnejšie požiadavky obdobne ako v hore uvedenom prípade. Zmyslom trestu zákazu činnosti je na určité časové obdobie zabrániť páchatelovi v možnosti zastávať a vykonávať určité zamestnanie, povolanie, funkciu, či vykonávať činnosť na výkon ktorej je potrebné osobitné povolenie. Z predmetného konania vyplýva, že ku skutku došlo pri činnosti, na výkon ktorej je potrebné osobitné povolenie (oprávnenie), resp. nie priamo pri nej, ale pri servisnom zásahu zo strany obžalovaného. Teda aj za predpokladu, že by ku skutku došlo priamo pri výkone tejto činnosti, je na ňu potrebné osobitné povolenie, resp. oprávnenie typu D, ktoré sa značne odlišuje od oprávnenia typu B, najmä čo sa týka rozsahu povinnosti a požiadaviek na vedenie. Pri vykonávaní činností vodiča autobusu sú na takého vodiča kladené podstatne vyššie požiadavky, dennodenne jazdí v prehustenej premávke, zo

strany zamestnávateľa a cestovných poriadkov je naňho vyvíjaný tlak, predovšetkým na dochvilnosť, ide o vykonávanie omnoho náročnejšej činnosti, ako je to napr. pri vedení osobných motorových vozidiel. Ide teda o obdobne náročnú činnosť ako pri vodičoch nákladných vozidiel, pričom však na vodičov autobusov zároveň vplýva aj stres z dôvodu zodpovednosti nad bezpečnosťou cestujúcich. Napriek tomu aj z konania samotného vyplynulo, že v prípade obžalovaného ide o osobu spoľahlivú. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že je všeobecne známe, že vodiči nákladnej, resp. diaľkovej dopravy sú často vystavovaní nielen nebezpečenstvám a nástrahám čoraz viac prehustenej premávky na cestných komunikáciách a s tým súvisiacimi nepretržitými kontrolami príslušných policajných zložiek, ale často podliehajú i tlaku zamestnávateľov na riadne dodržiavania termínov prepravy, čím sú pod väčším napätím majúcich za následok i zlyhanie v podobe porušenia predpisov v doprave, nakoľko za volantom dopravného prostriedku sedia de facto denne a sú vytavení týmto nástrahám v oveľa väčšom rozsahu ako bežný občan a vodič. V prípadoch, keď ku škodlivému následku nepríde v súvislosti s predchádzajúcim požitím alkoholu alebo po inom hrubom porušení predpisov o doprave (ako je napríklad bezohľadná jazda po prekročení maximálnej povolenej rýchlosti o niekoľko desiatok kilometrov, príp. jazda cez križovatku a červenú, resp. cez „stopku“, predbiehanie cez plnú čiaru v neprehľadnej zákrute a pod.) treba náležite zohľadniť všetky špecifiká, osobitosti prípadu, resp. iné skutočnosti, ktoré môžu mať v danej súvislosti relevantný význam, pretože pri rozmanitosti a zhodnotení špecifických odlišností jednotlivých prípadov existuje značný manipulačný priestor pre súd na zváženie, či je uloženie trestu zákazu činnosti potrebné a nevyhnutné. Medzi tieto špecifiká možno zaradiť zodpovedanie otázok či vôbec, koľkokrát a za aké delikty v doprave už bol páchatel' odsúdený, akým konkrétnym spôsobom porušil v minulosti dôležitú povinnosť a aké to malo následky, ako sa postavil k následkom trestného činu, či a v akej výške nahradil škodu, či mu bol zadržaný vodičský preukaz po skutku, alebo naďalej mohol viesť motorové vozidlá, príp. aké dôsledky by zvažované uloženie trestu zákazu činnosti malo na neho, resp. na jeho rodinných príslušníkov a podobne' (rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/53/2020, zo 16. júna 2020). Súd sa nedostatočne vysporiadali so všetkými špecifikami, resp. osobitosťami prípadu, ktoré jednoznačne hovorili v prospech obžalovaného a na podklade ktorých je uloženie trestu zákazu činnosti pre všetky druhy motorových vozidiel neprimerane prísne. Rovnako máme za to, že súd uložil predmetný trest v rozpore so zásadami ukladania trestov v zmysle § 34 Trestného zákona. Trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, by viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. V danom prípade sa obžalovaný priznal ku spáchaniu skutku a svoju vinu oľutoval. Je zrejmé, že už samotný peňažný trest a zákaz viesť vozidlá kategórie D by bol dostatočný na to, aby páchatel'a odradil od páchania ďalšej obdobnej činnosti, resp. by mal zrejmy výchovný charakter. Zároveň by neprimerane nezasiahol do života žalovaného spôsobom, ako by tomu bolo v prípade absolútneho zákazu, keďže obžalovaný býva v obci N., kde hromadná doprava nejazdí frekventovane, a teda by bol značne obmedzený v pohybe a možnostiach dochádzať do práce. Obžalovaný nepopiera, že ako na vodiča autobusu sa naňho vzťahovala povinnosť v zmysle § 24 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. Avšak nevyhnutné je tu poukázať na skutočnosť, že obžalovaný zabezpečil autobus proti pohybu použitím zastávkovej brzdy. Napriek tomu, že ju obžalovaný použil, v dôsledku servisného zásahu v motorovej časti autobusu došlo k vypnutiu batériového spínača, v dôsledku čoho sa zastávková brzda deaktivovala. Aj z tohto skutkového deja vyplýva špecifickosť a rozdielnosť medzi vedením, resp. úkonmi vykonanými po jazde pri autobusoch a pri napr. osobných motorových vozidlách. Pri autobuse na jeho zabezpečenie proti pohybu slúži zastávková brzda, parkovacia brzda a ešte aj zakladacie klíny, kdežto pri osobných motorových vozidlách na zabezpečenie vozidla pred pohybom postačuje ručná brzda. Aj preto je takto koncipovaný trest zákazu činnosti neprimeraný skutku, ktorý a kladie obžalovanému za vinu".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou

oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré u predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku. Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak, ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona).

Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri odstupňovateľných druhoch trestov (odňatia slobody, domáceho väzenia, povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia).

Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumie, uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku“ - § 49 ods. 2 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený - trest pokánia a podobne.

Trest zákazu činnosti (o ktorý ide v predmetnej veci) má konkrétne hranice trestnej sadzby určené v príslušnom ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona.

Podľa § 61 ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti môže súd uložiť na jeden až desať rokov, ak sa páchatel dopustil trestného činu v súvislosti s touto činnosťou.

Zohľadniac skutočnosť, že aj na tento druh trestu sa aplikuje ustanovenie § 38 ods. 3 Trestného zákona (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/18/2020, z 24. marca 2021) mohol okresný súd obvinenému uložiť trest zákazu činnosti v sadzbe od jedného roka do siedmich rokov. Okresný súd uložil obvinenému E. E. trest zákazu činnosti vo výmere dva roky, a teda je zrejmé, že menovanému bol uložený trest v zákonom určenej trestnej sadzbe a nie mimo nej.

S ohľadom na uvedené nemohol byť naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Obvinený E. E. v dovolaní najskôr namietal nesprávnosť uloženia trestu zákazu činnosti viest' motorové vozidlá ako takého, pretože jeho konanie nesúviselo s vedením vozidla, ale vykonával na ňom servisný úkon. V replike k vyjadreniu prokurátora k dovolaniu už „zmiernil“ svoje námietky, keď sa v podstate domáhal uloženia „miernejšieho“ trestu zákazu činnosti (tak, aby mu nebolo zakázané vedenie osobných motorových vozidiel).

Podľa § 24 ods. 2 zákona č 8/2009 Z. z. o cestnej premávke: „Vodič, ktorý sa chce vzdialiť od vozidla tak, že nebude môcť okamžite zasiahnuť, je povinný urobiť také opatrenia, aby vozidlo nemohlo ohroziť bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a aby ho nemohla neoprávnene použiť iná osoba. Ak je vozidlo povinne vybavené zariadením proti neoprávnenému použitiu, vodič je povinný ho použiť. Vodič motorového vozidla alebo jazdnej súpravy povinne vybavených zakladacími klinmi je povinný ich použiť, ak treba zabezpečiť vozidlo alebo súpravu proti pohybu“.

Najvyšší súd nemá žiadne pochybnosti o tom, že povinnosť vodiča autobusu tento zabezpečiť proti pohybu použitím parkovacej brzdy, resp. použitím zakladacích klinov v zmysle § 24 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke je v jednoznačnej súvislosti s vedením vozidla - autobusu samozrejme logicky po jeho zastavení za situácie, keď vodič nemôže okamžite zasiahnuť. Správne na to poukázal prokurátor, najvyšší súd jeho argumenty akceptoval ako opodstatnené, a preto opakuje a uzatvára, že

povinnosti vodiča nesúvisia len s priamym vedením motorového vozidla, ale aj so zabezpečením vozidla po jazde tak, aby sa vozidlo nemohlo samovoľne pohnúť. Takýto stav - súvislosť, predpokladal aj zákonodarca čo vyjadril v zaradení povinnosti vodiča podľa § 24 zákona č. 8/2009 Z. z. do druhej hlavy tohto zákona pod názvom „Jazda vozidlami“.

Podľa názoru najvyššieho súdu nespĺnenie povinnosti podľa § 24 zákona č. 8/2009 Z. z. súvisí s jazdou vozidlom, a teda s činnosťou, ktorú obvinený ako vodič autobusu vykonával, a preto argumenty obvineného nemôžu odôvodňovať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Pokiaľ sa obvinený domáhal uloženia „miernejšieho“ trestu zákazu činnosti (podobne ako v odvolaní - zákaz by sa mal vzťahovať len na vedenie motorového vozidla typu D - autobusu), pričom za miernejší trest zákazu činnosti možno považovať nielen uloženie tohto druhu trestu v nižšej výmere, ale aj jeho uloženie v modifikovanej podobe, napr. zákaz vedenia „len nákladných“ motorových vozidiel alebo zákaz vedenia „len“ jedno-stopých motorových vozidiel a podobne, tak najvyšší súd dáva do pozornosti, že dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nemôže byť len neprimeranosť trestu pociťovaná či už ako prísna alebo mierna, ak bol konkrétny a správne určený druh trestu vymeraný v rozmedzí určitej trestnej sadzby. Preto najvyšší súd ani v tejto časti neakceptoval dovolacie argumenty obvineného.

S poukazom na vyššie konštatované najvyšší súd nezistil naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.